

Заверуха Назар Романович – магістрант другого курсу факультету фізичного виховання, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Тернопіль, Україна)
e-mail: nazar134398@gmail.com
<https://orcid.org/>

Zaverukha Nazar Romanovych – a second-year master's student of the Faculty of Physical Education, Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University (Ternopil, Ukraine)

УДК 796.071.2: 303.532: 006.3/8 (477)
doi: 10.15330/fcult.35.24-31

Мирослав Дутчак

АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРЕДУМОВИ РОЗРОБЛЕННЯ ГАЛУЗЕВОЇ РАМКИ КВАЛІФІКАЦІЙ У СИСТЕМІ СПОРТУ В УКРАЇНІ

Мета. Узагальнити сучасний масив наукових знань та передовий міжнародний досвід щодо актуальності та передумов розроблення галузевої рамки кваліфікацій у системі спорту в Україні. **Методи.** Використано такі методи теоретичного дослідження: аналіз наукової літератури та документальних джерел, інформаційних ресурсів мережі Інтернет, передового зарубіжного та вітчизняного досвіду; поєднання логічного та історичного аналізу; системний аналіз; порівняння та зіставлення; функціонально-структурний аналіз. **Результати.** Визначено, що актуальність розроблення галузевої рамки кваліфікацій у системі спорту в Україні детермінована необхідністю: спрощення визнання кваліфікацій на національному та міжнародному ринках праці; впровадження сучасного концепту навчання впродовж життя; інтегрування, оцінювання та порівняння результатів навчання, досягнутих у різних формах здобуття освіти та їх поєднанні; модернізації кваліфікаційних характеристик професій у відповідності до Національної рамки кваліфікацій та специфіки професійної діяльності. Встановлено, що в системі спорту та активного відпочинку в Україні наявні теоретико-методологічні, нормативно-правові та організаційні передумови для розроблення галузевої рамки кваліфікацій. **Висновок.** В Україні для системи спорту та активного відпочинку актуальним є розроблення галузевої рамки кваліфікацій і для цього сформовані відповідні передумови.

Ключові слова: кваліфікація, система спорту, професії, галузева рамка, актуальність, передумови.

The aim. We aim at generalizing the modern array of scientific knowledge and advanced international experience on the topicality and prerequisites for the development of the sectoral qualifications framework in the sports system in Ukraine. **Methods.** The following methods of theoretical research are used, i.e. analysis of scientific literature and documentary sources, Internet information resources, advanced foreign and domestic experience; combination of logical and historical analysis; system analysis; comparison and juxtaposition; functional and structural analysis. **Results.** It is established that the urgency of developing a sectoral qualifications framework in the sports system of Ukraine is determined by the need to simplify the recognition of qualifications in the national and international labour markets; introduction of a modern concept of lifelong learning; integration, evaluation and comparison of learning outcomes achieved in different forms of education and their combination; modernization of qualifications characteristics of professions in accordance with the National Qualifications Framework and the specifics of professional activity. It is established that in the system of sports and active recreation in Ukraine there are theoretical and methodological, regulatory and organizational prerequisites for the development of the sectoral qualifications framework. **Conclusion.** The development of the sectoral qualifications framework is topical for the system of sports and active recreation in Ukraine, thus, the relevant preconditions have been formed for this purpose.

Keywords: qualification, sports system, professions, qualifications framework, topicality, preconditions.

Постановка проблеми й аналіз результатів останніх досліджень. В Україні протягом останніх трьох років активно формується національна система кваліфікацій. Серед її важливих компонентів виділяють: Національну рамку кваліфікацій; галузеві рамки кваліфікацій; професійні стандарти; інституції, котрі формують політику у сфері професійних кваліфікацій та відповідають за їх впровадження; інституції, що відповідають за розроблення та контроль щодо дотримання професійних стандартів; інституції, що здійснюють верифікацію професійних стандартів, їх присвоєння та визнання кваліфікацій, здобутих в інших країнах, тощо [12].

На законодавчому рівні [3] визначено, що кваліфікації за змістом класифікуються на освітні та професійні. Зокрема, освітня кваліфікація – це визнана закладом освіти, чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності, та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей). А професійна кваліфікація – це визнана кваліфікаційним центром, суб'єктом освітньої діяльності, іншим уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид роботи або здійснювати професійну діяльність.

Основою для впорядкування освітніх та професійних кваліфікацій є Національна рамка кваліфікацій – системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів. Треба підкреслити, що ця рамка в Україні з червня 2020 року відповідає вимогам Європейської рамки кваліфікацій [3, 6]. Відтак, така синхронізація сприятиме спрощенню взаємного визнання кваліфікацій, набутих в Україні, та в інших державах континенту.

Ми солідарні з позицією, що галузева рамка кваліфікацій – це система кваліфікаційних рівнів, що описуються набором дескрипторів (компетентностей, результатів навчання), характерних для професійних кваліфікацій певної галузі або декількох галузей, або виду (видів) професійної діяльності. Галузеві рамки кваліфікацій розробляються, як правило, на основі аналогічних міжнародних документів. Рівні галузевої рамки кваліфікацій співвідносяться з відповідними рівнями Національної рамки кваліфікацій [10].

У вітчизняній системі спорту (в широку розумінні цього поняття, що відповідає Білій книзі зі спорту Європейського Союзу [22]) накопичено низку суперечностей між реальним станом справ у її кадровому забезпеченні та запитами суспільства і новими можливостями для їх задоволення. У попередніх дослідженнях нами визначено сучасне трактування дефініції кадрового забезпечення відповідної системи та обґрунтовано його сучасну концепцію [2]. Положення вказаної концепції впроваджені у Стратегію розвитку фізичної культури і спорту в Україні на період до 2028 року [9].

Серед сучасних поглядів на перспективні напрями забезпечення системи спорту належно підготовленими та вмотивованими фахівцями, які успішно реалізують визначені трудові функції, особливе місце відводиться розробленню та затвердженню галузевої рамки кваліфікацій як необхідної умови для подальшого обґрунтування професійних стандартів.

Мета дослідження – узагальнити сучасний масив наукових знань та передовий міжнародний досвід щодо актуальності та передумов розроблення галузевої рамки кваліфікацій у системі спорту в Україні.

Методи й організація дослідження. Використано такі методи теоретичного дослідження: аналіз наукової літератури та документальних джерел, інформаційних ресурсів мережі Інтернет, передового зарубіжного та вітчизняного досвіду; поєднання логічного та історичного аналізу; системний аналіз; порівняння та зіставлення; функціонально-структурний аналіз.

Результати дослідження. У міжнародній Хартії фізичного виховання, рухової активності та спорту ЮНЕСКО (стаття 7) зазначається, що весь персонал, на який покладається відповідальність за фізичну підготовку, рухову активність та спорт, повинен володіти відповідною кваліфікацією, та можливістю постійно підвищувати свій професійний рівень. Кадри мають отримувати професійне визнання відповідно до покладених на них обов'язків і функцій [16]. Треба підкреслити, що це нова редакція Хартії, яка була прийнята у 2015 р., де вперше звертається увага на такі категорії як “кваліфікація”, “професійний рівень”, “професійне визнання”. Безумовно, що це з

однієї сторони є викликом для галузевої системи, а з іншої – додатковими можливостями для врегулювання питань кваліфікацій у важливій гуманітарній сфері суспільного життя, тобто в спорті.

У Національному класифікаторі України “Державний класифікатор видів економічної діяльності ДК 09:2010” [8] подано групу 93.1 Діяльність у сфері спорту (об’єднує чотири класи: 93.11 Функціонування спортивних споруд; 93.12 Діяльність спортивних клубів; 93.13 Діяльність фітнес-центрів; 93.19 Інша діяльність у сфері спорту). Окрім цього, у вказаному класифікаторі є ще клас 85.51 Освіта у сфері спорту та відпочинку у групі 85.5 Інші види освіти. Здійснення всіх означених видів економічної діяльності потребує належної кваліфікації відповідних фахівців, що відображена у галузевій рамці кваліфікацій.

Ми притримуємось парадигми, що галузева рамка кваліфікацій забезпечує конкретизацію опису кваліфікаційних рівнів за дескрипторами Національної рамки кваліфікацій (знання; уміння/навички; комунікація; відповідальність і автономія) з урахуванням специфіки певних видів економічної діяльності. Водночас, кваліфікаційні рівні галузевої рамки кваліфікацій мають узгоджуватись з відповідними рівнями національної. Галузева рамка кваліфікацій визначає відповідність галузевих професій певним кваліфікаційним рівням, забезпечує сприятливі умови для визнання в Україні іноземних документів про освіту чи професійну кваліфікацію, а також – вітчизняних кваліфікацій за кордоном. Ще одне важливе базове положення – галузева рамка кваліфікацій є основою для впровадження національної рамки кваліфікацій у відповідні освітні та професійні стандарти, освітні програми. Означені співвідношення видаються як методологічні засади процесу розроблення окремих галузевих рамок кваліфікацій [1, 4, 11].

Для сучасної вітчизняної системи спорту та активного відпочинку характерною є висока динаміка галузевого ринку праці. Тут зростає диференціація вимог до рівня кваліфікації зайнятих фахівців. Це обумовлено різними соціальними та індивідуальними запитами щодо оздоровлення через заняття руховою активністю та щодо використання спорту для виявлення резервних можливостей організму, задоволення видовищних запитів населення та самоідентифікації націй в умовах глобалізації світу.

Нами проаналізовано нормативно-правові передумови підготовки галузевої рамки кваліфікацій у системі спорту, зокрема: Закон України “Про фізичну культуру і спорт”; Закон України “Про освіту”; Національний класифікатор України “Класифікатор професій ДК 003:2010” [10]; наказ Міністерства молоді та спорту України від 28 жовтня 2016 року № 4080 “Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 “Спортивна діяльність” [5].

Зазначений національний класифікатор та довідник кваліфікаційних характеристик містять ще окремі архаїчні положення, що не відповідають вимогам сьогодення та сучасним європейським підходам. У нас відсутня ціла низка нових професійних назв робіт, а кваліфікаційні характеристики не кореспондують з дескрипторами Національної рамки кваліфікацій [6].

У класифікаторі професій ще мають місце такі не актуальні професійні назви фахівців як “Інструктор-методист з виробничої гімнастики”, “Інструктор з фізкультури”, “Інструктор-методист тренажерного комплексу (залу)”, натомість у ньому відсутні “Спортивний аніматор”, “Інструктор з оздоровчого фітнесу (за видами оздоровчого фітнесу)”, “Інструктор з фізичної рекреації”, “Фахівець з корпоративного оздоровлення” (Corporate Wellness Specialist), “Фітнес-консультант”, “Спортивний менеджер”, “Менеджер фітнес-сервісу” тощо. Маємо ще один перекис у класифікаторі професій – понад 80% професійних назв робіт віднесені лише до одного розділу “Фахівці”. Водночас, у галузевому довіднику кваліфікаційних характеристик не наводиться тлума-

чення таких дескрипторів Національної рамки кваліфікацій як “уміння/навички”, “комунікація”, “відповідальність і автономія”. Окрім цього у вітчизняній практиці не використовується прийнята у багатьох країнах система визначення певних кваліфікаційних рівнів для різних фахівців системи спорту та активного відпочинку.

Вказана ситуація актуалізує підготовку галузевої рамки кваліфікацій у системі спорту, що дозволить упорядкувати та осучаснити відповідну систему, підготувати професійні стандарти, а відтак запровадити оцінювання професійних кваліфікацій та сертифікацію фахівців.

Протягом 90-х років минулого століття Європейське тренерське співтовариство активізувало розгляд питань з освіти тренерів зі спорту та визначення їх кваліфікацій. Це було обумовлено необхідністю пошуку відповідей на нові виклики – сприяти мобільності та працевлаштуванню тренерів у країнах Європейського Союзу. Тут мали місце різні підходи та системи підготовки й професійної діяльності таких фахівців. Важливо було розробити загальний орієнтир для врегулювання означеної проблеми. У цьому контексті Європейська мережа спортивних наук, освіти і зайнятості (ENSSEE) у 1999 році презентувала систему з п’яти рівнів підготовки тренерів [19], основними завданнями якої було визначено: 1) стати базою для аналізу систем навчання тренерів у кожній з країн ЄС; 2) сприяти гармонізації різних систем навчання; 3) сприяти вільному пересуванню у межах ЄС.

Важливим кроком було прийняття у 2007 році Європейської рамки для визнання тренерських компетентностей та кваліфікацій [14], де зафіксовано чотири основні тренерські ролі: тренер-новачок; тренер; старший тренер; майстер-тренер. Ключові компетентності, пов’язані з цими ролями, було визначено для полегшення порівняння між кваліфікаціями та для оцінки індивідуальної готовності до виконання відповідних функцій. Запропоновані основні чотири тренерські ролі лежать між рівнями 3 та 7 Європейської рамки кваліфікацій (EQF).

Рекомендовано запровадження системи ліцензування тренерів як інструментарію руху “спортивного коучингу” до статусу регульованої професії. Доцільно, щоб усі тренери мали спеціальну ліцензію. Тренерська ліцензія повинна діяти як система реєстрації та визнання, яка контролюється та затверджується спортивними федераціями, і, якщо необхідно, то відповідним національним компетентним органом. Тренерська ліцензія повинна бути основним критерієм визнання майстерності тренерів, відповідності їх готовності практичним вимогам та компетенціям спортивного тренінгу.

На основі Європейської рамки для визнання тренерських компетентностей та кваліфікацій Міжнародною радою тренерської майстерності та Асоціацією міжнародних федерацій з літніх видів спорту МОК у 2012 році прийнято Міжнародну тренерську рамку зі спорту [17]. Визначено чотири ролі тренерів: асистент тренера (допомагає у проведенні тренувальних занять та участі у змаганнях); тренер (проводить заняття та забезпечує участь спортсменів у змаганнях протягом сезону у конкретному контексті); старший/вдосконалений тренер (контролює та сприяє здійсненню спортивних заходів протягом сезону у межах широкої програми; бере участь в управлінні та розвитку інших тренерів); майстер/головний тренер (контролює та сприяє реалізації програм протягом сезону у середньому та великому контексті, підкріплені інноваціями та дослідженнями; бере участь у розробці та нагляді за управлінням структурою та програмою розвитку інших тренерів). В цьому документі також наведено основні функції та необхідні компетентності для їх реалізації.

Аналіз вказаних документів щодо кваліфікацій спортивних тренерів дав можливість групі експертів [18] виділити такі положення:

- методологічна основа цієї професії – спортсменцентризм та холістичний підхід до діяльності;
- освіта тренерів має бути спеціальною;
- тренерська кваліфікація базується на результатах навчання та розвитку компетентностей;
- значний акцент під час навчання слід робити на практичній підготовці;
- навчання впродовж життя та гнучкі навчальні траєкторії є головними для системи освіти успішного тренера;
- пріоритетним є узгодження між різними формами здобуття освіти (формальна, неформальна та інформальна);
- основною метою є включення тренерської кваліфікації до національної системи кваліфікацій;
- сертифікація та ліцензування тренерів розглядаються як основи професіоналізації спортивного коучингу;
- висококваліфікована робоча сила тренерів-наставників вкрай необхідна для навчання та розвитку тренерів.

Дискусія. Аналіз зарубіжного досвіду підготовки досліджуваних нами галузевих рамок кваліфікацій засвідчує перспективність використання для цієї мети запропонованої European Observatoire of Sport and Employment (EOSE) 7-крокової моделі опису кваліфікацій у секторі спорту та активного відпочинку [13]. Ця модель була обґрунтована у 2014 році в межах розробленої стратегії навчання впродовж життя у зазначеному секторі (LLL Sport). Вона є гнучкою та може використовуватись різними стейкхолдерами для досягнення визначених цілей в освіті та працевлаштуванні. Реалізація вказаної моделі потребує врахування особливостей національних систем кваліфікацій, забезпечує відповідність кваліфікацій глобальним викликам та можливостям сектора спорту та активного відпочинку.

Сім кроків EOSE для характеристики кваліфікацій у секторі спорту та активного відпочинку [13]:

крок 1 – оцінка ринку праці (аналіз ринку праці на основі даних із доступних джерел з використанням різних методів; визначення стану та потенціалу для модернізації сектору);

крок 2 – професійна карта (складання переліку професій, що функціонують на ринку; відсутні на ньому, хоча є відповідні потреби);

крок 3 – професійні дескриптори (визначення основних завдань професій з переліків, складених під час попереднього кроку);

крок 4 – функціональна карта (розподілення професій з переліків, складених під час кроку 2, за певною складовою сектору (наприклад, здоров'я та фітнес, діяльність на відкритому повітрі, змагальний спорт тощо); конкретним видом спорту (наприклад, гольф, баскетбол, теніс); конкретною професійною групою (наприклад, тренери, судді);

крок 5 – рамки компетентностей / професійні стандарти (визначення професійних компетентностей, що дозволяють реалізувати основні завдання професій, встановлені під час кроку 3);

крок 6 – показник з кваліфікацій та результатів навчання (встановлення результатів навчання, що демонструють сформованість компетентностей, визначених під час кроку 5; використання для формування навчальних одиниць, викладання та оцінювання);

крок 7 – процес засвідчення якості (забезпечення впевненості та довіри між усіма стейкхолдерами на основі проходження суб'єктами навчання та визначення кваліфікацій процесу забезпечення якості відповідних процедур).

Аналіз основних характеристик галузевої рамки кваліфікацій і наведеної моделі опису кваліфікацій у секторі спорту та активного відпочинку дає підстави стверджувати, що для розроблення досліджуваної нами галузевої рамки кваліфікацій доцільно здійснити описані вище кроки від 1 до 6.

Окрім означеного, підготовку Галузевої рамки кваліфікацій у системі спорту в Україні ми маємо намір здійснювати шляхом узагальнення та використання передового міжнародного досвіду, зокрема:

- ✓ фінального звіту про дослідження кваліфікацій у спорті, набутих у спортивних організацій та закладах освіти у країнах-членах Європейського Союзу; у цьому матеріалі звертається увага на необхідність включення кваліфікацій у системі спорту у національні системи кваліфікацій [21];
- ✓ вказівок ЄС щодо мінімальних вимог до навичок та компетентностей для тренерів [15];
- ✓ галузевої рамки кваліфікацій у спорті Польщі [20].

Висновки.

1. Актуальність розроблення галузевої рамки кваліфікацій у системі спорту в Україні детермінована необхідністю: 1) реалізації загальноєвропейського тренду “Qualifications in sport” та спрощення визнання кваліфікацій на національному та міжнародному ринках праці; 2) впровадження сучасного концепту навчання впродовж життя; 3) інтегрування, оцінювання та порівняння результатів навчання, здобутих в процесі формальної, неформальної та інформальної освіти; 4) виконання Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року; 5) модернізації кваліфікаційних характеристик професій у відповідності до Національної рамки кваліфікацій та специфіки професійної діяльності; 6) обґрунтування базових положень для подальшої підготовки професійних стандартів.

2. В умовах сьогодення сформовані передумови для розроблення галузевої рамки кваліфікацій у системі спорту в Україні: *теоретико-методологічні* (базові положення про взаємозв'язок національної рамки кваліфікацій та галузевих; сучасні вимоги до трудових функцій різних фахівців у системі спорту; результати відповідних наукових досліджень, рекомендації міжнародних інституцій та досвід країн Європейського Союзу); *нормативно-правові* (Закон України “Про освіту”; законопроект “Про Національну систему кваліфікацій”; інші нормативно-правові акти); *організаційні* (спільна робоча група Міністерства молоді та спорту України, Національного агентства кваліфікацій України та Національного університету фізичного виховання і спорту України).

Перспективи подальших досліджень. Обґрунтування Галузевої рамки кваліфікацій в системі спорту та активного відпочинку в Україні як важливого компоненту національної системи кваліфікацій та ефективної складової реалізації обґрунтованої нами сучасної концепції кадрового забезпечення відповідної вітчизняної системи.

1. Балендр А. Роль та місце галузевої рамки кваліфікацій у системі підготовки прикордонників країн Європейського Союзу. Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки. 2017; 2(9): 30–38.
2. Дутчак М. Сучасна концепція кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту в Україні. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2020; 2: 45–56.
3. Закон України “Про освіту” [Internet]. [цитовано 2020 жовтень 18]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Заславський ВА, Нікітченко МС, Омельчук ЛЛ, Ямкова ОМ. Розробка та впровадження галузевої рамки кваліфікацій в галузі знань “Інформаційні технології”. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. 88 с.
5. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 28 жовтня 2016 року № 4080 “Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 “Спортивна діяльність”

- [Internet]. [цитовано 2020 жовтень 02]. Доступно: https://zakononline.com.ua/documents/show/432534__432599.
6. Національна рамка кваліфікацій [Internet]. [цитовано 2020 листопад 12]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>.
 7. Національний класифікатор України “Класифікатор професій ДК 003:2010” [Internet]. [цитовано 2020 листопад 02]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>.
 8. Національний класифікатор України “Державний класифікатор видів економічної діяльності ДК 09:2010” [Internet]. [цитовано 2020 листопад 02]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>.
 9. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2020 р. № 1089 “Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року” [Internet]. [цитовано 2020 листопад 12]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>.
 10. Проект Закону України “Про Національну систему кваліфікацій” [Internet]. [цитовано 2020 листопад 12]. Доступно: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya>.
 11. Рашкевич ЮМ. Андрейчук СК. Секторіальні рамки кваліфікацій як інструмент узгодження дескрипторів європейських мета-рамок та побудови профілів освітніх програм. Міжнародний науковий вісник / ред. кол.: І. В. Артьомов (голова), О. І. Свеженцева, І. А. Грабова та ін. Ужгород : ДВНЗ“УжНУ”. 2015; 1 (10): 41-64.
 12. Семигіна ТВ, Баланик ЮВ. Розвиток в Україні механізмів державного регулювання системи професійних кваліфікацій [Internet]. [цитовано 2020 листопад 12]. Доступно: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/53/985/2174-1>.
 13. 7 Step Model: A PRACTICAL MODEL DERIVED FROM THE LIFELONG LEARNING STRATEGY [Internet]. [цитовано 2020 листопад 12]. Доступно: <http://eose.org/approach/7-step-model>.
 14. European Sport Coaching Framework [Internet]. [цитовано 2020 листопад 01]. Доступно: https://www.coachlearn.eu/_assets/files/project_documents/european-sport-coaching-framework.pdf.
 15. Guidelines regarding the minimum requirements in skills and competences for coaches. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2020. 59 p. [цитовано 2020 листопад 04]. Доступно: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8f28e3a0-6f11-11ea-b735-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-122543310>.
 16. International Charter of Physical Education, Physical Activity and Sport [Internet]. 2020 [цитовано 2020 листопад 5]. Доступно: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000235409>.
 17. International Sport Coaching Framework [Internet]. [цитовано 2020 листопад 02]. Доступно: https://www.icce.ws/_assets/files/news/ISCF_1_aug_2012.pdf.
 18. Lara-Bercial S, North J, Petrovic L, Oltmanns K, Minkhorst J, Hämäläinen K, Livingstone K. Qualification Frameworks and Employment and Mobility Tools in European Union Implications for Sport Coaching and the European Sport Coaching Framework. March 2016. 42 p. [Internet]. [цитовано 2020 листопад 02]. Доступно: https://www.coachlearn.eu/_assets/files/coachlearn-qualification-frameworks-in-europe-web.pdf.
 19. Review of the EU 5-level structure for the recognition of coaching qualification: Final Version [Internet]. [цитовано 2020 листопад 02]. Доступно: https://www.icce.ws/_assets/files/documents/ECC_5_level_review.pdf.
 20. Sektorowa rama kwalifikacji dla sportu [Internet]. [цитовано 2020 листопад 04]. Доступно: http://www.krk-www.ibe.edu.pl/download/publikacje/SRKS_ENG_FIN_internet.pdf.
 21. Study on Sport Qualifications Acquired Through Sport Organisations and (Sport) Educational Institutes: Final Report [Internet]. [цитовано 2020 листопад 04]. Доступно: https://www.lsb-niedersachsen.de/fileadmin/user_upload/2016_EU_Studie_Sport_Qualifikationen.pdf.
 22. White Paper on Sport [Internet]. [цитовано 2020 листопад 12]. Доступно: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52007DC0391>.

References

1. Balendr A. Rol' ta mistse haluzevoyi ramky kvalifikatsiy u systemi pidhotovky prykordonnykiv krayin Yevropeys'koho Soyuzu. Zbirnyk naukovykh prats' Natsional'noyi akademiyi derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrainy. Seriya: pedahohichni nauky. 2017; 2(9): 30-38.
2. Dutchak M. Suchasna kontseptsiya kadrovoho zabezpechennya sfery fizychnoyi kul'tury i sportu v Ukraini. Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya i sportu. 2020; 2: 45-56.
3. Zakon Ukrainy “Pro osvitu” [Internet]. [tsytovano 2020 zhovten' 18]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
4. Zaslavs'kyu VA, Nikitchenko MS, Omel'chuk LL, Yamkova OM. Rozrobka ta vprovadzhennya haluzevoyi ramky kvalifikatsiy v haluzi znan' “Informatsiyni tekhnolohiyi”. Kyiv: Kyiv's'kyu natsional'nyy universytet imeni Tarasa Shevchenka, 2016. 88 s.

5. Nakaz Ministerstva molodi ta sportu Ukrainy vid 28 zhovtnya 2016 roku № 4080 "Pro zatverdzhennya Dovidnyka kvalifikatsiynykh kharakterystyk profesiy pratsivnykiv, Vypusk 85 "Sportyvna diyal'nist'" [Internet]. [tsytovano 2020 zhovten' 02]. Dostupno: https://zakononline.com.ua/documents/show/432534__432599.
6. Natsional'na ramka kvalifikatsiy [Internet]. [tsytovano 2020 lystopad 12]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>.
7. Natsional'nyu klasyfikator Ukrainy "Klasyfikator profesiy DK 003:2010" [Internet]. [tsytovano 2020 lystopad 02]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>.
8. Natsional'nyu klasyfikator Ukrainy "Derzhavnyu klasyfikator vydiv ekonomichnoyi diyal'nosti DK 09:2010" [Internet]. [tsytovano 2020 lystopad 02]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>.
9. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 4 lystopada 2020 r. № 1089 "Pro zatverdzhennya Stratehiyi rozvytku fizychnoyi kul'tury i sportu na period do 2028 roku" [Internet]. [tsytovano 2020 lystopad 12]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>.
10. Proyeckt Zakonu Ukrainy "Pro Natsional'nu systemu kvalifikatsiy" [Internet]. [tsytovano 2020 lystopad 12]. Dostupno: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya>
11. Rashkevych YUM, Andreychuk SK. Sektorial'ni ramky kvalifikatsiy yak instrument uz'hodzhennya deskryptoriv yevropeys'kykh meta-ramok ta pobudovy profiliv osvितnikh prohram. Mizhnarodnyy naukovyy visnyk / red. kol.: I. V. Art'omov (holova), O. I. Svezhentseva, I. A. Hrabova ta in. Uzhhorod : DVNZ"UzhNU". 2015; 1 (10): 41-64.
12. Semyhina TV, Balanyuk YUV. Rozvytok v Ukraini mekhanizmiv derzhavnoho rehulyuvannya systemy profesiynykh kvalifikatsiy [Internet]. [tsytovano 2020 lystopad 12]. Dostupno: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/53/985/2174-1>.
13. 7 Step Model: A PRACTICAL MODEL DERIVED FROM THE LIFELONG LEARNING STRATEGY [Internet]. [цитовано 2020 листопад 12]. Доступно: <http://eose.org/approach/7-step-model>.
14. European Sport Coaching Framework [Internet]. [цитовано 2020 листопад 01]. Доступно: https://www.coachlearn.eu/_assets/files/project_documents/european-sport-coaching-framework.pdf.
15. Guidelines regarding the minimum requirements in skills and competences for coaches. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2020. 59 p. [цитовано 2020 листопад 04]. Доступно: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8f28e3a0-6f11-11ea-b735-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-122543310>.
16. International Charter of Physical Education, Physical Activity and Sport [Internet]. 2020 [цитовано 2020 листопад 5]. Доступно: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000235409>.
17. International Sport Coaching Framework [Internet]. [цитовано 2020 листопад 02]. Доступно: https://www.icce.ws/_assets/files/news/ISCF_1_aug_2012.pdf.
18. Lara-Bercial S, North J, Petrovic L, Oltmanns K, Minkhorst J, Hämäläinen K, Livingstone K. Qualification Frameworks and Employment and Mobility Tools in European Union Implications for Sport Coaching and the European Sport Coaching Framework. March 2016. 42 p. [Internet]. [цитовано 2020 листопад 02]. Доступно: https://www.coachlearn.eu/_assets/files/coachlearn-qualification-frameworks-in-europe-web.pdf.
19. Review of the EU 5-level structure for the recognition of coaching qualification: Final Version [Internet]. [цитовано 2020 листопад 02]. Доступно: https://www.icce.ws/_assets/files/documents/ECC_5_level_review.pdf.
20. Sektorowa rama kwalifikacji dla sportu [Internet]. [цитовано 2020 листопад 04]. Доступно: http://www.kr-k-w-w-ibe.edu.pl/download/publikacje/SRKS_ENG_FIN_internet.pdf.
21. Study on Sport Qualifications Acquired Through Sport Organisations and (Sport) Educational Institutes: Final Report [Internet]. [цитовано 2020 листопад 04]. Доступно: https://www.lsb-niedersachsen.de/fileadmin/user_upload/2016_EU_Studie_Sport_Qualifikationen.pdf.
22. White Paper on Sport [Internet]. [цитовано 2020 листопад 12]. Доступно: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52007DC0391>.

Цитування на цю статтю:

Дутчак МВ. Актуальність та передумови розроблення галузевої рамки кваліфікацій у системі спорту в Україні. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2020 Листопад 03; 35: 24-31

Відомості про автора:

Дутчак Мирослав Васильович – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, Національний університет фізичного виховання і спорту України (Київ, Україна)

e-mail: mvd2160@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-6823-272X>

Information about the author:

Dutchak Myroslav Vasylovych – Doctor of Science of Physical Education and Sport, Professor, National University of Ukraine on Physical Education and Sport (Kyiv, Ukraine)